

15-Fevral, 2026-yil

**“MEDIASAVODXONLIK VA AXBOROT MADANIYATI” FANINING
BOSHLANG‘ICH TA’LIM O‘QITUVCHILARI KASBIY KOMPETENTLIGINI
SHAKLLANTIRISHDAGI O‘RNI**

Xushboqov Ismoil Urolmaxamatovich
Denov tadbirkorlik va pedagogika instituti
Email: i.xushbaqov@dtpi.uz

KIRISH

Zamonaviy ta’lim tizimining rivojlanishi axborot texnologiyalarining jadal taraqqiyoti bilan bevosita bog‘liqdir. Globallashuv jarayonlari va raqamli muhitning kengayishi ta’lim jarayonida yangi pedagogik yondashuvlarni joriy etishni talab qilmoqda. Bugungi kunda bo‘lajak boshlang‘ich ta’lim o‘qituvchilarining kasbiy kompetentligini shakllantirishda media savodxonlik va axborot madaniyatining o‘rni tobora ortib bormoqda.

Mediasavodxonlik zamonaviy pedagogning axborot bilan ishlash, media manbalarni tahlil qilish, tanqidiy fikrlashni rivojlantirish hamda raqamli ta’lim resurslaridan samarali foydalanish ko‘nikmalarini o‘z ichiga oladi. Boshlang‘ich ta’lim tizimida o‘qituvchi o‘quvchilarning dastlabki bilim olish jarayonini tashkil etuvchi asosiy shaxs hisoblanadi. Shu sababli pedagogning axborot madaniyati darajasi ta’lim sifatiga bevosita ta’sir ko‘rsatadi.

Raqamli texnologiyalarning ta’lim tizimiga integratsiyasi o‘qituvchilardan media axborotlarni to‘g‘ri baholash, ishonchli manbalarni tanlash va pedagogik faoliyatda xavfsiz raqamli muhit yaratishni talab etadi. Axborot oqimining haddan tashqari ko‘payishi sharoitida tanqidiy media tafakkurni rivojlantirish muhim pedagogik vazifaga aylanmoqda.

“Mediasavodxonlik va axborot madaniyati” fanini o‘qitish bo‘lajak boshlang‘ich ta’lim o‘qituvchilarining kasbiy kompetentligini rivojlantirishga xizmat qiladi. Ushbu fan orqali talabalar media resurslar bilan ishlash, axborotni tahlil qilish, pedagogik maqsadlarda raqamli texnologiyalardan foydalanish ko‘nikmalarini egallaydi.

Asosiy qism (Tahlil va metodologiya)

Boshlang‘ich ta’lim o‘qituvchilarining kasbiy kompetentligini shakllantirish zamonaviy ta’lim tizimining muhim yo‘nalishlaridan biridir. Kasbiy kompetentlik pedagogning bilim, ko‘nikma, tajriba va shaxsiy sifatlar majmuasini o‘z ichiga oladi. Mediasavodxonlik va axborot madaniyatini rivojlantirish esa bo‘lajak o‘qituvchilarning professional faoliyatini samarali tashkil etishga xizmat qiladi.

Tadqiqot jarayonida nazariy tahlil, pedagogik kuzatish va ta’lim jarayonini umimlashtirish metodlaridan foydalanildi. Bo‘lajak boshlang‘ich ta’lim o‘qituvchilarining media kompetensiyalarini shakllantirishda kompetensiyaga asoslangan ta’lim yondashuvi muhim ahamiyat kasb etadi. Interaktiv ta’lim texnologiyalaridan foydalanish talabalar faolligini oshirishga yordam beradi.

Ta’lim jarayonida multimedia texnologiyalari, raqamli platformalar va elektron ta’lim resurslaridan foydalanish o‘quvchilarning axborot bilan ishlash ko‘nikmalarini

15-Fevral, 2026-yil

rivojlantiradi. Talabalar media materiallarni tahlil qilish, pedagogik maqsadlarda axborotni tanlash va baholash kompetensiyalarini egallaydi.

Kasbiy kompetentlikni shakllantirish jarayonida amaliy mashg‘ulotlarning o‘rni muhim hisoblanadi. Loyiha asosida o‘qitish, muammoli ta’lim texnologiyalari va guruhli ishlash metodlari talabalar mustaqil fikrlashini rivojlantiradi.

Tadqiqot natijalari mediasavodxonlik va axborot madaniyati fanining bo‘lajak boshlang‘ich ta’lim o‘qituvchilari kasbiy kompetentligini rivojlantirishda samarali ekanligini ko‘rsatdi. Eksperimental guruh talabalarida axborot bilan ishlash, media materiallarni tahlil qilish va raqamli texnologiyalardan foydalanish ko‘nikmalari yaxshilandi.

Talabalar mustaqil o‘rganish faoliyatida media manbalarni tanlash, pedagogik maqsadlarga moslashtirish va tanqidiy baholash kompetensiyalarini rivojlantirdi. Interaktiv mashg‘ulotlar ta’lim motivatsiyasini oshirishga xizmat qildi.

Zamonaviy ta’lim muhitida mediasavodxonlik kompetensiyasini rivojlantirish pedagogik kadrlar tayyorlash tizimining muhim tarkibiy qismi hisoblanadi. Axborot texnologiyalarining rivojlanishi ta’lim jarayonida yangi pedagogik imkoniyatlarni yaratmoqda.

Boshlang‘ich ta’lim o‘qituvchilari o‘quvchilarning yosh xususiyatlarini hisobga olgan holda media resurslardan foydalanishi zarur. Tanqidiy fikrlashni rivojlantirish, axborot xavfsizligini ta’minlash va raqamli muhitda pedagogik faoliyatni samarali tashkil etish muhim hisoblanadi.

Ta’lim tizimida mediasavodxonlik fanini rivojlantirish kelajak pedagog kadrlarning professional tayyorgarligini mustahkamlashga xizmat qiladi.

XULOSA

“Mediasavodxonlik va axborot madaniyati” fanining boshlang‘ich ta’lim o‘qituvchilari kasbiy kompetentligini shakllantirishdagi o‘rni juda muhim hisoblanadi. Zamonaviy ta’lim sharoitida pedagoglarning media savodxonlik darajasini oshirish kasbiy tayyorgarlik sifatini yaxshilashga xizmat qiladi.

Tadqiqotlar shuni ko‘rsatadiki, media ta’lim elementlarini pedagogik jarayonga integratsiya qilish bo‘lajak o‘qituvchilarning tanqidiy fikrlash, axborot bilan ishlash va raqamli texnologiyalardan foydalanish kompetensiyalarini rivojlantiradi. Axborot madaniyatini shakllantirish pedagogning kasbiy moslashuvchanligini oshiradi hamda zamonaviy ta’lim muhitida samarali faoliyat yuritish imkonini beradi.

Kelajakda boshlang‘ich ta’lim o‘qituvchilarini tayyorlash tizimida mediasavodxonlik fanini yanada takomillashtirish, interaktiv o‘qitish metodlarini keng joriy etish va raqamli pedagogika elementlarini rivojlantirish zarur. Bu esa ta’lim sifatini oshirish, o‘quv jarayonini modernizatsiya qilish hamda raqobatbardosh pedagog kadrlar tayyorlashga xizmat qiladi.

15-Fevral, 2026-yil

ADABIYOTLAR:

1. Buckingham D. Media Education. Cambridge University Press, 2003.
2. Livingstone S. Children and Media in the Digital Age. Polity Press, 2009.
3. Hobbs R. Digital and Media Literacy: Connecting Culture and Classroom. California, 2011.
4. Potter W.J. Media Literacy. Sage Publications, 2013.
5. Kellner D., Share J. Critical Media Literacy and Education. New York, 2007.
6. Jenkins H. Convergence Culture: Where Old and New Media Collide. New York, 2006.
7. UNESCO. Media and Information Literacy Curriculum for Teachers. Paris, 2011.
8. Trilling B., Fadel C. 21st Century Skills. San Francisco, 2009.
9. Warschauer M. Technology and Social Inclusion. MIT Press, 2004.
10. National Media Literacy Education Standards. USA, 2019.
11. O‘zbekiston Respublikasi “Ta’lim to‘g‘risida”gi Qonuni. Toshkent, 2020.
12. O‘zbekiston Respublikasi Oliy ta’lim tizimini rivojlantirish strategiyasi.
13. OECD. Digital Education Outlook Report. Paris, 2020.

Global
Science
Publication